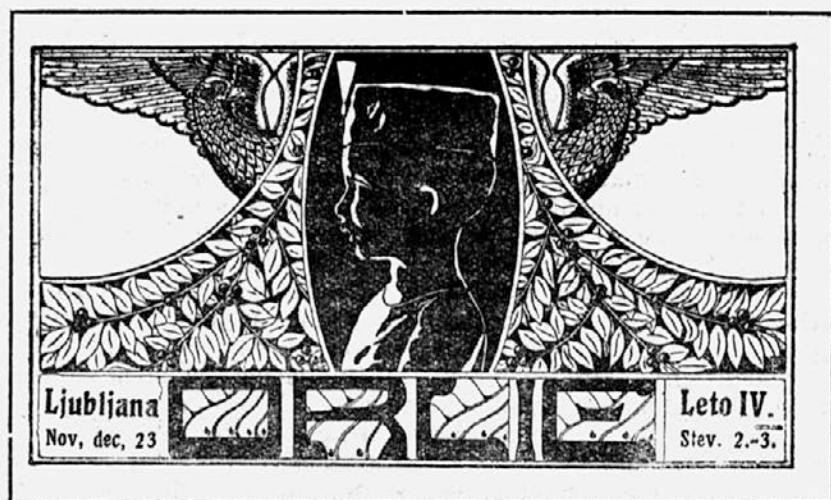

Poštnina plačana v gotovini.

Škender.

Želje.

Kaj če bil bi večna lučka
v hišici Gospodovi?

Jezuščku bi vedno seval,
Jezuščku zgoreval.

Kaj če bil bi zlati ključek
tabernaklja svetega?

K Jezuščku bi vsem odpiral,
Jezuščka odstiral.

In če bil bi svetí angelj,
vedno trkal bi na vrata:

„Jezušček, si še doma?
Daj vsem kruhka iz neba!

Frane Jesenovec.

O petju in pesmih.

Petje, godba! Koga to dvoje ne razveseli? Če slišiš lepo ubrano petje, sladke glasove prijetne godbe, se ti zdi, da čutiš v duši božanje nežne rokice malega deteta. Bodi velik ali majhen, star ali mlad — vedno te razveseli krepka fantovska pesem na vasi in nehote stopiš k oknu, da boš bolje slišal, čeprav nisi dekle, ki vleče na ušesa, kako se postavi med izbranimi pevci njen izvoljenec.

Pesem in godba sta bili že od nekdaj v čisljih. Že najstarejši narodi so peli in brenkali na strune. O tem nam pričajo poročila iz starodavnih časov, ki jih je največ pri pisateljih nekdanjih Grkov in Rimljanov. O izvoljenem ljudstvu pa tudi vemo, da je bil med njim doma veliki kralj, prerok in pevec — David, — ki je zložil nebroj pesmi in jih poznamo pod imenom „psalmi“.

Ljudstvo na zemlji še vedno poje in bo pelo gotovo do konca sveta. Petje in godba pa postajata bolj in bolj umetna in ta umetnost še neprestano napreduje. Ljudje pa sami zase še vedno po svoje pojo in prav imajo. Vsak narod ima svoje pesmi, vsak kraj zopet svoje. Mi Slovenci smo veseli ljudje, ljubimo veselo pesem. Na Gorenjskem pojemo po svoje, Dolenjec ima zopet svoje napeve, pa tudi Štajerc si noče vzeti pravice do posebnih značilnosti. Vsi radi pojejo o vsem, kar ljubi in po čemer hrepeni srce, o lepoti svoje zemlje, o pisani prirodi sploh, in drug drugega vabijo v svojo družbo.

„Pridi Gorenjč z mrzle planine!“

vabi Dolenjec svojega bolj hribovskega tovariša. Pa tudi Gorenjec se ne da slepo speljati v toplejše dolenjske doline, rajši zapoje pohvalo o svoji zemlji:

„Na Gorenjščem je fletno,
so visoče gore,
so bistri studenci
pa bele ceste. —

Različna čustva prevevajo našo dušo. Ta duša najde za vsako čustvo primeren izraz v pripravi pesmi. Zato je pesmi toliko vrst. Imamo narodne, umetne, nabožne, posvetne, napitnice, žalostinke itd. Ta ljubi te, oni druge — kakršnega značaja je ravno kdo.

Rad prepeva naš narod. Vesela družba se zbere v nedeljo popoldne pri dobrovoljnem sosedu ali kje drugje. Ondi se zabava in smeje, poje in zazveseljuje. Vmes se reče tudi marsikaka pametna, še več pa šaljivih in nemalo tudi zabavljivih. Ne trpe med seboj mevže in še sami sebi izbijajo iz glave morebitne turobne misli s pesmijo:

„Kdor pa kislo se drži,
ta za našo družbo ni!“

Tudi naši mali imate pesmi, imate čas in vse drugo, da se veselite, napojete in si preženete ves dolgčas. Naj vam malo o tem spregovorim!

Narodne pesmi imate. Teh je veliko in jih tudi mnogo znate. Ali boste peli vsako od kraja, ki ste jo kje slišali? Ne, so nekatere pesmi tudi nelepe, umazane, da se ne slišijo lepo v nobenih ustih, kaj šele v otroških, mladinskih! Če besede v pesmi ne pomenijo lepih reči, nikar pesmi ne pojte, čeprav se vam napev lep zdi in ga dobro znate.

Morebiti se vam zdi „otročje“, da bi peli ravno take pesmi kot nekdanj v prvih šolskih razredih. O, le rad bodi otroškega duha, čeprav si že 13 ali celo 15 let star. Ne smeš misliti, da s tem kažeš svojo doraslost, ako namesto „otročje“ pesmi zapoješ „kvantarsko“. Dostojnih narodnih pesmi ne manjka. Naj omenim le tri, za mladino zelo primerne: „Lepo mi poje črni kos . . .“, „Gozdič je že zelen . . .“, „Jaz pa pojdem na Gorenjsko . . .“.

Umetne pesmi so težje, pa imamo tudi celo vrsto prav lepih. Mnogi naši pesniki so naredili cele knjižice mladinskih pesmi, učeni glasbeni umetniki so jim pa napeve zložili. Ali poznate n. pr. Župančiča in pesemce „Ciciban?“

Ciciban se cmeri
za dve mili Jeri.
Hitro, hitro meh za smeh,
vleci ga po vseh koteh.
Meči ga ob tla, pod strop,
in ob steno hop, hop, hop!
Meh se razpoči,
smeh iz njega skoči . . .

Tudi pobožnih pesmi znate. Vsak Orlič jih mora znati nekaj zapeti. Kdo je dober pevec, naj se zapiše med cerkvene pevce, da bo s svojim glasom oznanjal čast božjo!

Da boste lažje postali dobri pevci, se učite tudi na note brati. To je važna reč. Sedaj je čas, ko ste mladi. Drugače morate vse življenje le po posluhu peti. Mnogi starejši pevci obžalujejo, da se niso v mladosti tega naučili. „O, ko bi znal note čitati!“ to zdihujejo. Da ne boste tudi vi nekoč tako tarnali, dajte se učiti sedaj, ko je še čas. Če se ne morete naučiti not v šoli, učite se jih pri kakem dobrem pevskem društvu ali cerkvenem zboru. Pa res!

Letos bomo pa čebelarili!

„Pa menda ja ne?“

Bomo, bomo, boste videli, da bomo! Kakšna bojazljiva Orlička se je morda že ob samem napisu z obema rokama pri-

jela za nasek, da je ne bi pri priči huda čebela vanj ugriznila. Druge so si pa mislile: Na, to je spet enkrat nekaj samo za fante! — Ne, pa ni! Tudi vse deklice, ki berete „Orliča“, ste prav prijazno povabljene, da pridete k nam čebelarit. Za gotovo vam povemo, da naše čebele čisto nič ne pikajo. Samo sladki med nosijo, presladki med veselja in srčne zadovoljnosti.

Gojili bomo dvoje vrste čebelarstvo. Ena vrsta bo taka: Večkrat bomo iz radovednosti pokukali v čebelni panj in bomo gledali, kaj čebele delajo. Ker so te čudne živalce strašno pametne — skoraj bolj kot marsikateri Orlič — bomo vse pametne naprave in uredbe iz panja ven vzeli in jih bomo sami zase porabili. Precej danes bomo vzeli ven spoštovanje čebel do njihove mame, drugič pa kaj drugega. Ej, to bomo še pametni in pridni!

Druga vrsta našega čebelarstva bo pa taka: Vsak izmed nas — tudi sam br. Nardžič! — si bo napravil svoj lastni „panj“. Tisti panj bo dobil svoje ime in se mu bo reklo „Čebelica“!! — Ali že veste, kaj je to? Pri katerem odseku še nimate „Čebelice“? O, če še nimate takega panja, le brž si ga preskrbite, drugače vam bo prihodnji „Orlič“ strašno — vest izprašal!

O čebelah in njihovi mami.

Modrost in vsemogočnost Stvarnikovo občudujemo v naravi. Vse, kar je vstvarjeno, je delo božjih rok in vse nam oznanja Njegovo veličastvo. Solnce pošilja skozi barvane šipe žarke v raznih barvah, tako nam razne stvari na svetu kažejo razne božje popolnosti. Sv. pismo pravi: „Nebesa pripovedujejo božjo slavo in dela njegovih rok oznanja nebes.“ (Psalm 18.) In zopet: „Kako veličastna so tvoja dela o Gospod! Vse si v modrosti naredil; napolnjena je zemlja s tvojo lastnino. Leto veliko in široko morje, v katerem gomazé živali brez števila; živali majhne z velikimi vred.“ (Psalm 103.).

Resnično, živali majhne in velike oznanjajo veličastvo božje in nas uče Boga ljubiti in mu zvesto služiti.

Žival nima pameti in proste volje kakor človek. Dela brezzavestno po svojih prirojenih nagonih in zato se pri živalih ne more govoriti o čednosti in o grehu, nravnosti in o ne-nravnosti. Vendar mnoge živali tako čudovito razodevajo svoje nagone in naravne lastnosti, da se more človek od njih učiti. Ravno zaradi tega so že od nekdanj te lepe lastnosti raznih živali človeku v zgled postavljali, n. pr. velikodušnost in srčnost leva, zvestobo psa, priprostost goloba, pridnost mravlje. Učeni nemški pisatelj Alban Stolz piše: „Tudi osel je profesor

potrpežljivosti. Zvestobe, spretnosti in delavnosti se lahko učiš pri svojem psu, konju ali pri čebelah.“

Med majhnimi živalmi zasluži čebela vso našo pozornost in zato jo hočemo našim malim bralcem v zgled postaviti.

Najprej: Orlič! in Orličice! Posnemajte čebele v spoštovanju in ljubezni do svojih starišev in predstojnikov!

Vsaka čebelna družina, naj si bo družina že udomačenih čebel v panju ali pa družina divjih čebel v žlamborju drevesa v gozdu, ima v svojem stanovanju eno samo matico ali kraljico. Ona je skupna mati vseh čebel in kraljica v tej čebelni državi. Čebele so njeni otroci, njeni podložniki. Čebele delavke se tudi proti njej vedno tako obnašajo.

Kraljica v panju boginja kraljuje,

z ljubezni žarki drage vse ogreva:

ves njen in svoj — panj sreče dom si snuje!

Matica je v panju vse. Brez nje ni življenja. Čebelna družina brez matice kmalu izumrje. Zato ji pa čebele izkazujejo toliko ljubezen in spoštovanje. Cel roj dvorjanic jo povsod spremlja, jej služi in streže, jo hrani in greje; ljubljena in negovana je od vseh; najraje so čebele blizu nje, same ne puste nikoli. Ko hodi od celice do celice in leže jajčece, jo čebele vesele pozdravljajo, ji pot pripravljajo, se ji umikajo, da more naprej. Ako trudna postoji, jo lepo uvrščene v kolobaru obdajajo in zdaj ena zdaj druga pride k njej in ji z rilčkom poda sladke hrane. Ko ob času rojenja matica panj zapusti, jo spremlja z veselimi šumenjem velika truma čebel, navadno 20.000 in še več, in vse imajo edino to skrb, da se jim matica ne izgubi. Kamor se ona vsede, se ji kmalu vse pridružijo. Za življenje matice so čebele bolj skrbne kot za svoje lastno. V nevarnosti se bore zanjo do smrti. Ako v panju hrane zmanjka, umro vse čebele prej kot matica, njo pitajo še s zadnjo kapljico medu. Ako panj na kakršenkoli način zgubi svojo matico, je v čebelni družini vse narobe. Čebele tekajo sem in tja, oblezejo ves panj znotraj in zunaj in ako matice ne najdejo več, ako se je izgubila ali umrla, zavlada velika žalost v panju. Žalostno šumenje ne preneha noč in dan — zdi se, da čebele jokajo po mrtvi matici. Klaverno lazijo semtertja, loti se jih potrnost in malosrčnost, da se celo pred sovražniki več ne branijo odločno in srčno kot prej. Celó ob mrtvi matici ostane še nekaj časa nekoliko žalujočih čebel.

Ali ni vse to za vas, naši mladi prijatelji, najlepši zgled otroške ljubezni do matere, do starišev? Naj vas v tej ljubezni ne prekosi majhna čebelica! Od nje se učite spolnovati veliko četrto zapoved božjo: Spoštuj očeta in mater! Spoštuj svoje predstojnike!

Kakor pridna čebelica delajte tudi vi veselje svojim dobrim starišem zlasti s tem, da jih ubogate, jim radi pomagate, jim postrežete in zanje molite. Ubogajte pa tudi svoje učitelje, ki vas uče potrebnih reči in vas navajajo na lepe čednosti, da boste, kadar odrastete, podobni čebelici in boste postali dobri, koristni in blagi ljudje.

Savin :

Jure.

*Jure s Podgore
je pisane vole
na sejmu prodal,
pa muco je vpregel, da ž njo bi oral.*

*A muca ni znala,
kako bi orala.
Pa Jureta vpraša :
„Ti, Jure, pokaži, kak vol se obnaša !“*

*In muco odveže,
sam Jure se vpreže,
da mucí pokaže,
kak gre naj pred plugom, da vlekla bo laže.*

*Pa muca je zvita :
že v grmu hitila
se, figo mu kaže :
„Hej, Jure, le vleci, se pač ti primaže !*

*Denarce dobil si,
denarce zapil si,
pozabil skrb, brigo,
zato pa kar orji, kar orji zdaj — s figo !“*

Ivan Langerholz.

Kaj pa tole ?

Sam sem bil v hiši. Skoro sem mislil malo zadremati — na! — pa je prav močno potrkalo na vrata, in komaj sem se oglasil, že je vstopilo pet nenavadno oblečenih mož v mojo sobo. Kmalu smo se spoznali. Bili so iz družine samoglasnikov. Ime jim je bilo A, E, I, O, U. Vi jih menda tudi poznate. Kaj ?

In ti možje so mi začeli tožiti. Koga ? Vas, ravno vas, ki radi prebirate knjige. Povedali so, kako grdo pačite njihova lepa imena. „Če nas brez knjig izgovarjajo“, so dejali ti možje, „po-

tem še ravnajo z nami tako kakor je prav, ali ko nas zagledajo v knjigi, takrat pa pačijo naša imena tako grdo, da ni nikomur podobno. Zato pa Vas prosimo, da poveste tem mladim telovadcem, kako potrebna jim je telovadba jezika. Zlasti midva, E in O, vas zato prav lepo prosiva“.

Moral sem se udati.

Napisal vam bom nekaj zgledov. Vi pa jih preberite in glejte, da boste z jezikom prav dobro telovadili. Kako boste brali e v primerih: Med je sladek. Med nebom in zemljo visi. Na peti me tišči. Struno moraš napeti. Danes sem bil pri peti sv. maši (ob peti uri). Danes je bila peta sv. maša (mašnik je pel pri sv. maši). Stena je poslikana. Vi ste na strehi. Pes je hud. Pesa je še na njivi. On je kruh. On je muhast. Steber stoji.

Spomnite se, kako ste v šoli brali: „Jezus je pri zadnji večerji postavil zakrament prev. „Rešnjega Telesa“. Ali niste glas „e“ vlekli in izgovarjali prav tako, kakor če izgovorite besedo „teta“. Zdaj pa izgovori besede: Jezus večerja itd. tako, kakor jih izgovarjaš brez knjige. Pomisli, kako pokličeš doma svojega brata: „Pojdi večerjati!“

Vidiš, kar ti hočem povedati, je pa to: Mi imamo res eno samo črko „e“, ta e pa ima v izgovarjavi različne glasove. To si zapomni. Kako se ti različni glasovi imenujejo po slovnica (ozki e, široki e itd.) to naju nič ne briga. To pustiva večjim učenjakom kakor sva midva. Ti samo glej, kako boš izgovarjal „e“ na primer v besedah: pet, sreča, leča, leto, jed, stena, veža, peta, žena, pekel, menih, pesem, gaber itd.

Ne pozabi: Telovadba jezika je tudi potrebna.

Enako se tudi samoglasnik „o“ prav različno izgovarja.

Zgledi: Šel je na polje. Kupil je tri pole papirja. Kosec kosi (travo). Kosec kosi (žganec). Srečal sem našega gospoda. Med gospodo ni dobro biti. Peter mora delati. Ponoči ga je tlačila mora. Moli in delaj. Ta ve, kam pes tace moli. On hodi k sosedu, ti pa nikar tja ne hodi. Pokoro je opravil. Goba gori. Gode in gode, pa ne vemo kaj.

Zadosti. Tudi z teh zgledov boš spoznal, da imamo v pisavi samo en samoglasnik „o“ v izgovarjavi in ima pa „o“ zdaj tak zdaj malo bolj „u“ podoben glas. Primeri: Globa, goba, morje.

Tudi „i“ in „a“ različno izgovarjamo. Le poslušaj in poskušaj: Žila bije. Nit je tenka. Brat pase. Hrast je visok.

A tema dvema pri branju ne delate toliko krivice, kakor prvima dvema.

Še enkrat pa moram zapisati: Telovadba jezika je zelo zelo potrebna.

Pa nikar je ne pozabite!

Anica Demšar, Martinjvrh.

Naš izlet na Šmarno goro.

Nepopisno je bilo veselje, ko so nam gospod katehet povedali, da nas bodo peljali na Šmarno goro. To je bilo pričakovanja in ugibanja, kakšna je neki Šmarna gora, ker smo slišali pripovedovati, kako je visoka. In visoka mora biti; zakaj je pa gora. No pa jo pojdemo prav od blizu pogledat!

Prišel je težko pričakovani dan. Noč je minila skoro brez spanja v strahu, da bi ne zamudili voznika, ki nas je imel peljati do postaje. Bilo nas je šestdeset. Peljali smo se na štirih vozeh.

Veselo smo poskakali z vozov in hiteli čakati vlaka. Kmalu je prišel in nas je potegnil do Medvod. Od tu smo jo ubrali urnih korakov proti Šmarni gori. Vriskaje smo pozdravili lepo cerkev, ko smo jo zagledali visoko na vrhu.

Hribovci se ne ustrašijo nobenega klanca. Manj jih utruja pot v goro, kakor ravna cesta. Ubrali smo jo po hribu, da so gospod voditelj ostali daleč za nami. *) Šele, ko smo prišli do razpotja, kjer vodi pot na Grmado (na vrh brez cerkve), smo se ustavili, ker so eni hoteli iti na desno, drugi na levo. Na klic gospoda voditelja, ki so bili že v skrbeh, da zaidemo, smo počakali, da so nam pokazali pravo pot. Hajdi naprej!

A glej! Preden smo prišli na vrh gore, smo dohiteli vrhniške šolarje, ki so tudi ta dan nameravali obiskati Šmarno goro. Ustrašili se jih ravno nismo. Saj jih je bilo precej manj kakor nas. In cerkev je videti tudi dosti velika, da bomo lahko šli vsi notri. In šli smo skupaj naprej.

Najprej smo šli k sv. maši. Potem smo pa zunaj od vseh strani ogledali močno taborško zidovje. Zamislili smo se v tiste čase, ko je Turek ropal in moril po naši lepi domovini.

Pa nismo dolgo mislili na to. Zlezli smo v zvonik. Z rokami smo hoteli otipati zvon, čegar glas se tako lepo razlega po okolici. Naši sopotniki si niso upali v zvonik; samo eden je počasi prilezel za nami.

In pa ta krasni razgled s Šmarne gore! Nismo se mogli dovolj načuditi tej krasoti. Tu in tam je kdo vzdiknil: „Ah, kako lepo je tukaj!“ Morda je kdo celo mislil, kako blizu bi bilo od tukaj v nebesa, ker smo že tako visoko. Ljubljano smo pa bolj slabo videli. Pokrita je bila z meglo.

Ko smo se še z jedjo malo okrepčali, smo se podali nazaj v ravnino. Mimogrede smo si ogledali še škofove zavode v Št. Vidu, ki pričajo o veliki ljubezni knezoškofa Jegliča do slovenske mladine. Ko smo se vračali na večer proti Sv. Lenartu, se nam je zgubila Tonetova Micika. Ker jo je čevelj žulil, je ostala zadaj za nami. Njena sestrična Francka je vsa v skrbeh rekla

*) Prav res! Gospod voditelj je slovesno izjavil, da ni študiral ne za kozla, ne za srnjaka in jo je tolkel lepo počasi v hrib. — Opomba voditeljeva od Sv. Lenarta.

bratcu, da jo bo volk snedel kje v grmovju. No pa ta strah je bil prazen, ker volka v naših krajih ni. Micika je vprašala delavce v gozdu, pa so ji pokazali pravo pot. In tako se je zgodilo, da je prišla Micika preje domu, kakor pa tisti, ki so jo šli iskat.

Spet smo bili doma. Najprvo smo šli spat. Drugi dan smo pa vedeli veliko pripovedovati o našem romanju na Šmarno goro. Šmarna gora nam ostane gotovo še dolgo v spominu na srečna šolarska leta.

Kroj gojenk in Mladenk.

Oglejte si na teh slikah kroja gojenk in Mladenk, preberite natančno popis obeh krojev, da ne boste kaj napačno naredile.

Kroj gojenk: 1. Bela obleka, za vratom štirioglato izrezana, sega do kolen. Kimono rokavi so do komolca. Pod pasom in čez bok $5\frac{3}{4}$ cm širok trak, ki se zaveže ob straneh v

Kroj gojenk.

Kroj Mladenk.

pentljo. Spredaj je pod vratom okrasek s tremi našitki in devetimi gumbi. Trak, rokav in okrasek za vratom je obrobljen s $\frac{1}{2}$ cm širokim modrim robom.

2. Bele hlače so na elastiko in zaprte.
3. Čevlji črni, visoki, nogavice črne, dolge, neprozorne, pripete na zaponko.

4. Nič pokrivala. Kita je po hrbtu. Na vrhu glave je privezana 1 m dolga in 10 cm široka bela svilen pentlja.

Kroj Mladenk: Bluza bela z belim ovratnikom sega do boka. Čez bok je nekaj cm širok rob. Rokavi segajo do zapestja in imajo belo ošpičeno manšeto. Na rokavu je 8 cm široka votla guba. Spredaj je pri ovratniku všitek. Trak je iz modre, 1 m dolge, 6 cm široke svile in se zveže z dvema koncema v pentljo. Na ovratniku, manšetah in všitku so tri modre $\frac{1}{2}$ cm široke portice.

Pokrivala nimajo. Kito s črno pentljo na vratu nosijo po hrbtu.

Krilo je temnomodro s položenimi gušami. Dolgo 10 cm pod kolonom (merjeno od srede kolena). Čevlji črni. Nogavice črne, dolge in neprozorne! Telovadne hlače široke, črne ali modre, segajo do kolena, spodaj na elastiko. Spodnje krilo se ne nosi.

Kaznovana radovednost.

Otroška veseloigra v 1 dejanju.

Osebe: Tonček, Lizika, Jakec, Julka.

Prizorišče: Soba z visoko omaro ob steni. V ozadju, na desni in levi vrata. Miza s stoli, ogledalo itd.

Prvi prizor.

Tonček in Lizika prideta skoz vrata v ozadju.

Lizika. Vidiš, Tonček, Jakca še vedno ni tukaj. Pa je za-trjeval, da pride o pravem času. Taki ste fantje zmerom. Obetate in obetate, besedo pa prav hitro sneste.

Tonček. Joj, sestra, nikar tako huda! Bo že prišel.

Lizika. Prišel bo že, prišel. Pa bo prepozno. Saj je že četrť na pet. — Boš videl, Julka nas bo spet prehitela. Naenkrat bo tu in potem pojde naša obluba rakom žvižgat. Saj veš, če se ji le zazdi, da se imamo nekaj skrivnostnega pomeniti, se nas drži kot klop in je ni mogoče odpraviti.

Tonček. Je že res, Lizika. Toda navsezadnje le ni prav, da Julki čisto nič ne povemo.

Lizika. Kajpadane! Zakaj je pa tako brbljava. Čisto sama si je kriva, da vsako reč skrivamo pred njo.

Tonček. To je pa res. Če le najmanjšo reč ve, precej jo obesi na veliki . . .

Drugi prizor.

Prejšnja. Jakec pride.

Jakec. Sem že tu. Ali sta čakala name?

Tonček. Seveda sva čakala. Kod se pa potikaš tako dolgo? Ali si tresel jabolka? Ali pa si si nabiral robidnice?

Lizika. No, gospod bratec, kar lepo povej, kod si se potepal.

Jakec. O, prebito sta radovedna! Skoraj kakor Julka. — No, če ravno hočeta vedeti, sabljo sem si izrezljal in jutri jo bom poslikal, sedaj pa konec! — Pogovorimo se kaj bolj pametnega. Ali so darila pripravljena?

Lizika. Že davno, bratec! Jaz bom podarila Ivankici par nogavic, ki sem jih sama spletla. (*Jih potegne iz žepa.*) Poglej, Jaka, kako lepe so, čisto bele!

Jakec. E, kaj, ti punčara, teh tvojih ropotij jaz prav nič ne razumem. Zavoljo mene so lahko bele ali zelene.

Tonček. Kajne, če bi bila puška ali sablja, to bi ti že pogledal. Toda par nogavic! — Pa poglej moje darilo! (*Odpre miznico in vzame knjigo.*) Veš, krasne zgodbe in slike zraven. Rečem ti, za počiti! Toda vidim, da ti ni dosti mar. Kaj bi pa prav za prav rad?

Jakec. Hm, stokrat rajši bi imel puško.

Lizika. E, pusti ga že! Same puške ima v butici. — Čakajta, da vama povem, kako bomo okrasili sobo, preden povabimo Ivankico k nam. Toda poglejta, če morda Julka ne vleče pred vrati na ušesa. Drugače bo precej Ivankici vse izklepetala.

Tonček (*pogleda skozi vrata.*) Nikjer je ni.

Lizika. Dobro torej. Jaz bom dala Ivankici nogavice, ti, Tonček, knjigo, ti pa, Jaka — hm, kaj boš dal?

Tonček. Pa res, Jakec, pokaži nama že enkrat.

Jakec (*v zadregi.*) Da bi te vendar! Po pravici vama povem, še sam se nisem domislil. Jemenčka, da mi ne pade kaj pametnega v glavo! Hitro mi dajta dober svet! Sablje vendar ne bom dal?

Tonček (*zasmehljivo.*) Daj ji torbico za naboje. Morebiti ji boš ustregel.

Lizika. Ali pa vojaško kapo!

Tonček. Hopsa, že vem! (*Jakec stopi predenj in napeto posluša, kaj bo.*) Trobento ji daj! (*Tonček in Lizika v smeh.*)

Jakec. Že vidim, da me imata samo za norca. Sam si bom domislil. (*Koraka telovadski po sobi.*) Alo, misli moje, pozor! — Hjtro! — Stopaj! En, dva, en, dva — aha! — Stoj! — Že vem! Škatljo z barvami in 4 čopiče ji bom dal. Vidita, kako dobro je, če znaš eksercirati.

Lizika. Tako je prav, Jokelj moj! Torej ti boš dal škatljo z barvami. — Julka je svoje darilo že zdavnaj dala, zato ji ni treba o naši nocojšnji slavnosti prav nič vedeti. Šele eno minuto pred začetkom ji bomo povedali.

Tonček. Nazadnje je čisto prav, da je bila Ivankica na svoj god bolna. Sedaj nič več ne pričakuje in bo toliko bolj

vesela. Juh, to bo lepo! (*Vrže čepico pod strop in jo spet vjame.*)

Lizika. Krasen večer bo. Mama bo dala Ivankici skledo kolačkov. Vence, ki sem jih nakupila, bomo prav lepo razobe-sili okoli darov.

(*Zunaj se čuje ropot.*)

Tonček. Ssst! Zunaj nekdo hodi. Govorita po tihem.

Jakec. Pa vesta kaj še? Streljamo tudi lahko. Jaz sem se prav dobro naučil, kako se sproži. Kaj se vama zdi?

Lizika. Ne, ne! Streljati pa ne! Drugače vama precej uidem. Kajne, Jakec, streljal ne boš? S tem nam vse pokvariš.

Tonček. Saj je tudi atek prepovedal igrati se z ognjem. — Tu na omaro bomo obesili vence, pred omaro pomaknemo mizo in darove nánjo!

Lizika. Saj res. Čakaj, stopim po malo lestvico tja ven, da bomo mogli pritrditi vence. (*Lizika in Tonček gresta in pri-neseta lestvico.*)

Tonček. Kar tu sem jo nasloniva. — Sedaj pa privleci vence. (*Zunaj kihanje in ropot.*)

Jakec. Tristo medvedov! Julka je! — Če le ni vlekla na ušesa! Spravita jo proč! Na le-v-o! Stopaj! (*Stečejo vsi skozi stranska vrata.*)

Tretji prizor.

Julka pride skozi nasprotna vrata.

Julka. Pa jih res ni več tukaj. Bog ve, kakšne prismojene skrivnosti imajo spet? — Nisem mogla vsega razumeti. — O, da bi bila gozdna vila in bi se mogla spremeniti v miško ali v še manjšo živalco! — Sto ušes bi rada imela, da bi vse slišala, kar se v naši hiši godi. — Kaj so le imeli? Prav čudne besede sem ujela: Obesiti — streljati — ogenj — atek — omara — prepovedal — Hm, kdo bi mogel iz te šare kaj pametnega narediti? Ta naša Lizika je prava kramarica raznih skrivnosti in novic. Venomer šepče onima dvema nekaj v uho. Jaz pa stojim zraven, odpiram usta na stežaj — ne vem pa nič. — Čuj, menda že spet prihajajo? (*Zunaj ropot.*) Zdaj pa le hitro ven! Ko bodo v popolnem miru spet klepetali med seboj, bom pritisnila uho na ključavnico. To bi bilo pa že preneumno, če bi spet nič ne slišala. (*Se zmuzne ven.*)

Četrti prizor.

Lizika, Jakec, Tonček pridejo skozi druga vrata

Jakec. No, povejta mi, ali ni bila imenitna misel, da sem ključavnico namazal s kredo? Bosta videla, ne bo dolgo, pa bo Julka pritisnila lice na vrata, da bi ujela nekaj besed.

Lizika. In potem bo prišla s pobeljenim obrazom med nas.

Jakec. (*ploska.*) To bo pa res za počiti! (*Se smeje.*)

Tonček. Bodi no tiho, če ne te bo Julka precej slišala.

Lizika. (*tihoma.*) Čakajta, pogledala bom, katera vrata si je izvolila. Za sedaj še ne moremo pričeti z razstavo darov za

Ivankico. Čakati moramo, da odide Julka k učiteljici. Pri njej ima eno uro vaje na citrah. (*Splazi se k stranskim vratam in jih sunkoma odpre. Julka telebne po dolgem v sobo.*)

Lizika (*odskoči.*) Joj — kako sem se ustrašila! (*Dečka se smejeta.*)

Julka (*osramočena vstane. Lice, čelo in nos ima od krede.*) Av, moja noga! (*Se prijema.*) Gotovo sem jo zlomila.

Tonček (*premaga smeh.*) Vidiš, Julka, to je kazen za tvojo umazano radovednost. Namesto da vlečeš na ušesa, bi rajši . . .

Julka (*huda.*) Kaj? Jaz da sem prisluškovala? Mi ne pride na misel! Bila sem ravno prav trudna, pa sem se mimogrede naslonila na vrata. — Kaj naj bi bila pa tudi slišala? Saj itak tako pismojeno žeznjate med seboj, da se sploh ne da nič razumeti.

Lizika. Ne, ne, sestra nikdar ne prisluškuješ. Samo včasih se vstaviš pred vrati in kukaš skozi ključavnico.

Julka. Eh, kaj sitnariš zmerom s to radovednostjo!

Jakec. Saj res, veš kaj, Julka, radovedna pa ti res nisi. Samo zavoljo utrujenosti se naslanjaš na vrata. Saj veš, da ti vsi verjamemo. (*Jo pogleda od blizu v obraz in bušne v smeh.*) Ampak, sestričica, kako lepo barvo imaš danes! Bela in rdeča kakor punčka iz voska.

Tonček. Čaj, Julček, naj ti no pritisnem en prav bratovski poljubček na tvoj snežnobeli nosek! (*Jakec in Lizika se smejeta, Julka pahne Tončka nejevoljna od sebe.*)

Julka. Nehajte s temi čenčami. — Pa kaj imate z mojim obrazom in nosom? (*Se tipa.*)

Lizika. Ah, Julčica moja, poglej se vendar v ogledalo. Kar zijala boš sama vāse, tako si lepa. (*Jo vede pred ogledalo.*) Na, polukaj tu notri, ha, ha, ha!

Julka (*se ogleda.*) Fui! Kdo me je tako namazal? To je pa res nesramnost, da ste mi to napravili.

Jakec. Ti, ljuba sestričica, povej no, ali si res ti, ali je prišel kakšen mlinarček naenkrat v našo hišo?

Julka (*užaljena.*) Nič ne bom rekla, pa tudi slišati nočem nič, da boš vedel, nagajivec grdi! (*Si tišči ušesa.*)

Tonček. Daj si še oči zavezati, da tudi nič videla ne boš. Viš, to je od tega, ker prisluškuješ. To smo ti mi naredili, veš. Vrata smo namazali s kredo.

Julka. To je prav nesramno! Kaj vam pa škoduje, če kdaj poslušam? (*Si briše pred ogledalom z robcem obraz.*) Fui, saj še stran ne gre.

Lizika. Čakaj, ti bom pomagala. — Tako, zdaj se nehaj kregati in bodi spet dobra.

Jakec (*skače po sobi in se smeje.*) Jaz sem pa zložil pesem Julki na čast. Poslušaj, Julka, kakor nalašč zate. Na všesa je vlekla, pa si je nosek opekla. (*Vsi, razen Julke, se smejejo.*)

Julka. Če mi nisi precej tiho, bom en cel teden na vse huda.

Tonček. O joj, tega pa nikar ne! Grozno je to! Precej mi naredi prijazen obraz. Alo! En, dva, tri — Julka se že smeji.

Julka (*pomišlja.*) No, naj bo. Vse nerodnosti vam bom odpustila, če mi precej poveste, kaj ste poprej tu govorili. Drugače pa ne za cel svet.

Lizika (*jecljaje.*) Hm, veš, Julka, — mi bi že — pa — če ne bi ti —

Tonček. Ne, ne smeš povedati. Drugače bo precej izklepetala.

Jakec (*pomižikne skrivaj onima dvema.*) In no, nazadnje je čisto prav, če Julki vse povemo. Kaj bi torej rada vedela?

Julka. Slišala sem besede: Streljati — vence — atek — omara — ogenj. Kaj to pomeni?

Jakec. O, to ni nič. Jutri bomo spletli venec in ga nad ogledalo obesili.

Lizika (*sama zase.*) Kako grdo laže ta fant! (*Glasno.*) Da bo v sobi lepše, veš. Pa starišem ne smeš povedati.

Julka (*zmaje z glavo.*) To pa res ni vredno, da skrivate. Toda čakaj, kaj pa one besede: Atek — omara — prepovedal?

Tonček. No, to, veš — veš, to je — — —

Jakec. Kaj pa stokaš, Tonček? Povej, pa je! Atek nam je prepovedal splezati na omaro.

Julka (*se čudi.*) Na omaro? Zakaj?

Jakec. Zakaj? No zato, ker mu ni všeč. Mislim, da je na omari kakšna skrivnost.

Tonček. Bog ve res, kakšne čudne reči so na omari.

Julka. Mgm, za tem pa tiči skrivnost.

Lizika (*se smeje.*) Kaj, za omaro? Ali si ob pamet?

Jakec. Naj bo kakor hoče. Jaz prav gotovo ne bom lazil gori.

Julka. Jaz tudi ne, čudno je pa le. — Na omari? Ali je atek res natančno tako dejal?

Tonček. Pustimo omaro in pojdimo na vrt. Julka mora tako sedaj k učiteljici.

Lizika. Mrak se dela, mislim, da je že veliko ura. Tonček in Jakec, pojdimo. Ti, Julka, pa glej da ne zamudiš citrarske vaje!

Julka. Oh, saj res! Kmalu bi pozabila. Si že pridna, da si me spomnila. (*Oni odidejo.*) Pa ne bom šla, ne. Počakala bom v veži, da odidejo na vrt. Potem si ogledam to čudno omaro. (*Odide za onimi.*)

(*Pozorišče pol minute prazno.*)

Peti prizor.

Večeri se. Julka se splazi v sobo.

Julka. Sem že spet tu. — Pa kaj naj počnem? — Ti presneta, prečudna omara! Saj nisem prav nič radovedna, ampak

smešno je vendar, da nam atek ne dovoli splezati na omaro. — Morebiti je kaj spravil tu gori, da mi ne smemo vedeti? Hm! (*Zapazi lestvo.*) Pa saj je lestva tu. Kakor nalašč, samo da imam skušnjavo! — In če splezam, kaj je pa v tem napačnega? — Atek ne bo nič vedel, brata in sestra nič — torej! — Samo jaz bom vedela. — Da, kar gori grem. Sedaj sem pa res radovedna. (*Se vzpne na omaro.*) Tako, sem že gori. (*Zunaj ropot.*) Jemnasta, so že oni zopet tukaj! Pa še nisem prav nič pogledala, kaj je tu. — Kup umazanega zaprašnega papirja in razbit krožnik. To je vse. — Ssst! Gredo. Sedaj bom prav pri miru, da me ne dobe, če ne bo spet smeh in krohot. (*Se potuhne v kot.*)

(Konec prihodnjic.)

Vesela pošta brata Nardžiča.

Kako se drži br. Nardžič,
ko pregleduje pošto od „Orličeve nedelje“?

Pridni, pridni!
50 novih!

Dobro, dobro!
30 novih!

Bo že, no!
10 novih!

Ni mogoče!
Še enega ne!

Koliko so kje pridni?

Letos bomo spet prinašali v vsaki številki kraje in število v tistem mesecu plačujočih naročnikov. Doslej so naročili in plačali: Malenski vrh (Poljane) 30 izvodov; Sv. Miklavž pri Ormožu 10; Št. Vid (dijaki) 80; Ljubljana (bogosl.) 23; Št. Vid (deklice) 54; Maribor (dijaki) 20; Cerknica (dečki) 50; Kranj (Orlič) 20; Kranj (Orličice) 20.

Iz nabiralnika.

Šmartno. — Dragi br. Nardžič! — Pri nas je še vedno lepo. Brat vaditelj nam je spet pravil smešnice. Ker se morebiti sedaj v pustih jesenskih dneh kislo držite, vam jih spet en par pošljem.

Iz so. Učitelj: „Ti, Jurček, rasteš kakor drevo. Čas bi že bil, da bi prinašal tudi kakšen sad.“ — Janček: „Prosim, gospod učitelj, saj že prinaša sad. Včeraj sem ga videl, ko je s šolskega vrta prinesel zvrhan klobuk hrušk.“

Previdni Jakec: „Dedek, ali imate še zdrave in močne zobe?“ Dedek: „Bogu bodi potoženo, zanič zobe imam, dete moje.“ — Jakec: „Potem pa prosim, bodite tako dobri in mi spravite te orehe do jutri.“

Mala zvezdoznanka. Betka: „Ata ali so na mesecu ljudje?“ Oče (da bi imel mir): „So.“ — Betka: „Koliko jih je?“ — Oče: „Tri milijone.“ — Betka: „Joj, to mora biti drenj, kadar pol meseca zmanjka!“

Slepi prosjak. Dobrosrčna gospa: Kje je tisti slepi prosjak, ki je navadno tukaj sedel?“ — Drugi prosjak: „Oh, gospa, kar malo počakajte, precej bo nazaj. Tja za ogel je stopil na uro pogledat.“

Bog živi! Vaš Jernej Globar.

Št. Vid nad Lj. — Dragi br. N.! Ne zamerite, da se tudi jaz enkrat oglasim v „Orliču“. Telovadim pri Mladenkah. Dne 2. sept. smo imele izlet in božjo pot k Mariji Pomagaj na Brezjah. Bile smo pri sv. maši in pridigi. Med molitvijo smo se spomnile tudi Vas. (Bog vam poplačaj, s tem ste me res razveselile!) Ob proslavi desetletnice smo bile v Dravljah. — Bog živi! Ivanka Vodnik.

Bohinjska Bela. — Cenjeni br. N.! Pri nas je 30 Orličev. Sedaj so se ustanovile tudi gojenke in Mladenke. Smo zelo žalostni, ker naš dobri vaditelj odhaja k vojakom. Imamo ga zelo radi. (Večkrat mu kaj pišite in molite zanj!) Bog živi! Alojzij Ambrožič, Mihael Ropret.

Sv. Tomaž pri Ormožu. — 25 nas je pri nas. Ker nimamo telovadnice, telovadimo na prostem. (Saj je še lepše, tako se zdi br. Nardžič.) Učimo se redovne in proste vaje. Dne 7. septembra smo tudi nastopili. Zjutraj smo imeli skupno sv. obhajilo. Popoldne smo telovadili. Napravili smo tudi dve skupini. Nazadnje smo obljubili zvestobo orlovskim načelom. — Bog živi! Lovro Cajnkar.

Poljane. — Ljubeznivi br. N.! — Po dolgem času sva se odločili, da Vam napiševa, kako je bilo v Zireh. (No, vesta kaj, to je pa res že prestara novica! Če me ne bi tako pristrčno nagovorili v pismu, bi še toliko „ljubezniv“ ne bil, da bi Vajino pisemce omenil. Vi dve pa bodita drugič tako ljubeznivi, da bosta res kaj novega napisali, pa ne šele čez tri mesece po dogodku. Drugače pa lep pozdrav!) — Bog živi! Angelca Frlan, Franja Alič.

V nabiralnik.

Demšarjevi Ančki na Martinjvrhu. — Vidiš, sedaj si pa že kar med prave pisatelje prišteta. Le pokaži vsem cagovcem, da ni treba biti profesor ali pa dohtar, da znaš nekaj spisati. Zelo vesel sem bil, ko sem videl, da si držala dano besedo. Takrat, ko sem odhajal z Martinjvrha, sem si mislil: Obljubila je, pa bo tudi pozabila. Viš, pa le nisi. To je veselje, ko znaš tako krepko sukati srp (ali še veš, kako ste žele, ko sem vas obiskal?) pa prav tako tudi pero. Takih deklic nam je treba povsod, ne samo gori na visokem Martinjvrhu. Gotovo se bodo še druge ojunačile, ko bodo videle dober zgled tovarišic s hribov. Tvoj spis je čisto dober, prav malo ga je bilo treba popraviti. Popravili so ga iz prijaznosti g. župnik od sv. Lenarta — pozdravi jih, kadar se srečata! — Menda si ga njim izročila, da pošljejo sem. — Sedaj spiš kaj drugega, n. pr. „Kako je v visoki šoli na Martinjvrhu?“ Ali pa: „Kako daleč se vidi z Martinjvrha po slovenski zemlji?“ Ali tudi: „Kaj delajo pozimi dekleta na Martinjvrhu?“ Vse take reči bomo radi brali. Drugo leto bom pa že spet prišel pogledat, koliko boš zrastle, pa orehovi mi bodo spet dali vašo mamo. Pozdravi jih, pa Brigito in Francko! In vse tiste ženjice — tvoje tovarišice! Bog živi. — Br. Nardžič.

Fr. Modr. Marib. — Tvoj spis „Rana ura, zlata ura“ je vse hvala vreden, za natis pa še ni. Za zgled, kako se je treba vaditi v pisanju, ga ne morem priobčiti, ker si že prevelik pisatelj. Kot dozorel in popoln spis spet ne, ker si še premajhen pisatelj. Zato piši, piši in pošlji, natisnjeno pa bo, kadar dozori. Pozdravi!

Orlič“ zhaja po možnosti vsaki mesec. List izdaja uprava „Mladosti“ Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Ljudski dom.

Naročnina za odseke in krožke, ki naroče vsaj 20 izvodov pod skupnim zavitkom, 5 dinarjev na leto, za vse druge naročnike 8 dinarjev.

Odg. urednik: Franc Zabret.

Tiska tiskarna „Tiskovno društvo“ v Kranju. — 1542—23